

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
1.2 Facultatea	FACULTATEA DE TEOLOGIE GRECO-CATOLICĂ
1.3 Departamentul	TEOLOGIE GRECO-CATOLICĂ, CLUJ-NAPOCA
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studiu / Calificarea	TEOLOGIE GRECO-CATOLICĂ DIDACTICĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KLR0004 DREPT CANONIC II						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Traian COSTE-DEAK (prof. asociat)						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Traian COSTE-DEAK (prof. asociat)						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					4
Examinări					2
3.7 Total ore studiu individual	48				
3.8 Total ore pe semestru	96				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competențe	• Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Sală de curs
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Sală de curs dotată cu aparatură de videoproiecție

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- Introducerea în noțiunile juridice de bază ale dreptului canonic, scurt istoric al formării și redactării Codului de Drept Canonic al Bisericii Catolice Orientale și o însușire a terminologiei juridico-canonică - Provocarea în analiza unor cazuri juridice în baza canoanelor și aplicabilitatea lor în viața pastorală și socială a Bisericii. - Capacitatea de asimilare a terminologiei, noțiunilor și limbajului juridico-canonic de specialitate spre o utilizare cât mai concretă și eficientă în cazuistica și scenariile juridice prezente în activitatea pastorală sau ecleziastică.
Competențe transversale	- Asimilarea cât mai eficientă a comunicării în baza terminologiei canonice pentru un mai bun raport inter-social și eclezial între clerici și raport cu laicii - Provocarea spre o dezvoltare a unui gândire juridico-canonică în raport cu activitatea pastorală sau liturgică a candidaților la preoție și a laicilor în raport cu structurile și membrii Bisericii. - O evoluție în raportarea tinerilor studenți la structurile de competență juridică ale Bisericii pentru o mai bună înțelegere a relației instituționale și canonice existente între societate și instituția Bisericii pe plan, liturgic, pastoral și juridic.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Însușirea cunoștințelor specifice; formarea capacităților intelectuale, a disponibilităților și abilităților practice de importanței dreptului canonic în viața cotidiană a Bisericii și în raportul ei instituțional, ecleziastic și liturgic cu credincioșii pe care îi păstorește
7.2 Obiectivele specifice	- Identificarea de termeni, perceperea unor relații și conexiuni, nominalizarea unor concepte; compararea și clasificarea unor date; investigarea, descoperirea, explorarea, reducerea la o schemă, anticiparea unor rezultate, generarea de idei, argumentarea unor enunțuri - Interpretarea canoanelor Codului de Drept Canonic Oriental prin lectură continuă în baza a domeniului din structura de organizare a Bisericii Catolice și defalcarea lor în funcție de terminologie și sens juridic pentru o mai bună aprofundare a scopului și utilităților acestora în plan canonic, pastoral, liturgic și administrativ în baza universalului principiu de <i>salus animarum</i> și <i>validitas</i> ale actelor întreprinse în cadrul Bisericii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Titlul XVI <i>De culto divino</i> , Introducere în structura juridico-canonică a Sacramentelor	Expunere Prelegere interactivă	2 h
Botezul	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Sf. Mir	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Sfânta Euharistie	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Ungerea bolnavilor-Maslul	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Spovada	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Sfânta hirotonire	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Titlul XVII Despre botezații necatolici care vin la deplina comuniune cu Biserica Catolică. Titlul XVIII Despre Ecumenism	Expunere Prelegere interactivă	2h
Titlul XIX Despre persoane și despre actele juridice	Expunere, Prelegere Problematizare	2h
Titlul XX Despre funcții	Expunere, Prelegere interactivă	2h

	Problematizare	
Titlul XXI Despre puterea de conducere	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Titlul XXIII Despre bunurile temporale ale Bisericii	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Titlul XXIV Despre judecăți în general	Expunere, Prelegere interactivă	2h
Titlul XXVII Despre Sacțiunile penale în Biserică	Expunere, Prelegere, Problematizare	2h
Bibliografie: <i>Codul Canoanelor Bisericilor Orientale</i> , Cluj-Napoca 2001 Lorusso Lorenzo, <i>Il culto divino nel Codex canonum Ecclesiarum orientalium. Commento ai singoli canoni</i> , Bari 2008 Ivan ŽUŽEK, "Appunti sulla storia della Codificazione Canonica Orientale" in <i>The Eastern Code text and Resources, Kanonika 13</i> , Roma 2007 CORRAL-SALVADOR-de PAOLIS-GHIRLANDA, <i>Nuovo Dizionario di Diritto canonico</i> , Milano 1993 Demetrios SALACHAS, <i>Istituzioni di diritto canonico delle Chiese cattoliche orientali</i> , Bologna 1993		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Analiza în domeniu practic al canoanelor Codului de Drept Canonic Oriental privitoare la cultul divin	Analiza, Dezbateră Cazuistică	
Expunerea și analiza canoanelor care tratează în mod direct administrarea, materia și persoana competentă de conferire a Sacramentului Botezului	Analiza Dezbateră Cazuistică	
Expunerea și analiza canoanelor care tratează în mod direct administrarea, materia și persoana competentă de conferire a Sacramentului Sfântului Mir	Analiza Dezbateră Cazuistică	
Expunerea și analiza canoanelor care tratează în mod direct administrarea, materia și persoana competentă de conferire a Sacramentului Sfintei Euharistii	Analiza Dezbateră Cazuistică	
Expunerea și analiza canoanelor care tratează în mod direct administrarea, materia și persoana competentă de conferire a Sacramentului Sfântului Maslu	Analiza Dezbateră Cazuistică	
Expunerea și analiza canoanelor care tratează în mod direct administrarea, materia și persoana competentă de conferire a Sacramentului Spovezii	Analiza Dezbateră Cazuistică	
Expunerea și analiza canoanelor care tratează în mod direct administrarea, materia și persoana competentă de conferire a Sacramentului Sfintei Hirotoniri	Observare Analiza Cazuistică	
Raporturile de comuniune inter-sacramentală cu celelalte confesiuni religioase creștine și responsabilitățile pastorale și sociale ale Bisericilor Catolice Orientale în domeniul ecumenic.	Analiza, Dezbateră Cazuistică Munca în grup	
Procedura de redactare și condițiile juridice de realizare a actelor ecleziastice în cadrul diferitelor structuri administrative ale unei eparhii sau Biserici sui iuris.	Analiza Dezbateră	
Responsabilitățile de conducere în cadrul structurilor administrative ale unei Biserici sui iuris și procedura juridico-canonice de validare a numirii sau demiterii dintr-o funcție ecleziastică.	Observare Analiza	
Administrarea sau alienarea unor bunuri temporale ale unei Biserici sui iuris la nivel parohial, eparhial sau patriarhal în conformitate cu prescrierile Codului de Drept Canonic și condițiile de alienare a bunurilor mobile sau imobile ale Bisericii.	Analiza Dezbateră Cazuistică	
Procedura și sistemul de judecare a credincioșilor creștini membri ai unei Biserici sui iuris. Cazuri și prescrieri generale.	Analiza Dezbateră Cazuistică	
Delictelor majore și pedepsele ecleziastice aplicate conform Dreptului Canonic Oriental. <i>Graviora Delicta</i> – Delictelor grave rezervate Sf. Scaun și procedura de acțiune în diferite situații de acest gen.	Creativitate dirijată Dezbateră Cazuistică	

Un parcurs general în prevederile prescrierilor canonice ale celor trei Concilii Provinciale ale Bisericii Greco-Catolice Române. Elemente de drept canonic particular.	Analiza Dezbaterea Cazuistică	
Bibliografie: <i>Codul Canoanelor Bisericilor Orientale</i> , Cluj-Napoca 2001 <i>Codex Iuris Canonici</i> , publicat la 25 ianuarie 1983, în AAS [1983]; EV 8/637-1089; Traducere în limba română (pro manuscripto) <i>Codul de drept canonic</i> , Iași, 1995. <i>Conciliul Ecumenic Vatican II</i> , Traducerea Arhiepiscopiei Romano-Catolice, Nyiregyhaza, 1990 Congregația pentru Bisericile Catolice, <i>Instrucțiune pentru aplicarea normelor liturgice ale Codului Canoanelor Bisericilor Orientale</i> , Libreria Editrice Vaticana, 1996 Demetrios SALACHAS, <i>Istituzioni di diritto canonico delle Chiese cattoliche orientali</i> , Bologna 1993 Demetrios SALACHAS, <i>Inter-Ecclesial Relations Between Eastern and Latin Catholics : A Canonical-Pastoral Handbook</i> 2009 Lorusso Lorenzo, <i>Il culto divino nel Codex canonum Ecclesiarum orientalium. Commento ai singoli canoni</i> , Bari 2008 Pinto P. V., (a cura di), <i>Commento al Codice dei canoni delle Chiese Orientali</i> , Studium Romanae Rotae, Corpus Iuris Canonici II, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2001. Conciliul Provincial Primu alu Provinciei Bisericesci greco-catolice ținut la anul 1872, Blasiu 1882. Conciliul Provincial Secundu al Provinciei Bisericesci greco-catolice ținut la anul 1882, Blaj 1885. Conciliul provincial al Treilea al Provinciei Bisericesci greco-catolice ținut la anul 1900, Blaj 1906. Bleiziffer William A., <i>Alcune considerazioni riguardanti il diritto canonico particolare stabilito o da stabilire dai sinodi delle Chiese "sui iuris" o con l'intervento della Santa Sede</i> . Bleiziffer William A., <i>Ius Ecclesiae – bono spirituali Hominum. Interferente canonice</i> , Editura Galaxia Gutenberg, 2010.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este coroborat cu așteptările reprezentanților comunității, ale asociațiilor profesionale și ale angajatorilor

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Dobândirea cunoștințelor specifice disciplinei	Evaluare orală	25%
	Dobândirea cunoștințelor specifice disciplinei	Evaluare scrisă	25%
10.5 Seminar/laborator	Lucrare de seminar	Evaluare scrisă	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Dobândirea unui pachet minimal de competențe necesare în interpretarea și înțelegerea canoanelor și a legilor ecleziastice existente actualmente în vigoare în cadrul Bisericilor Catolice Orientale și a structurii de guvernare și administrare a acestora la nivel local și general.			

Data completării
02.03.2025

Semnătura titularului de curs
Lect. dr. Traian COSTE-DEAK

Semnătura titularului de seminar
Lect. dr. Traian COSTE-DEAK

Data avizării în departament
25.04.2025

Semnătura directorului de departament
Lect. dr. Marius Grigore FURTUNĂ